

ЕЛЕМЕНТИ УПРАВЛІНСЬКОГО ПІДХОДУ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОБЛІКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Пилипенко Л.М. – д.е.н., доцент

Національний університет «Львівська політехніка»

В умовах динамічного розвитку інформаційно-інтелектуальної економіки особливої гостроти набуває проблеми своєчасного та якісного інформаційного забезпечення управління суб'єктами господарювання та економічними процесами. На думку більшості експертів і науковців з предметної сфери знань основним джерелом інформаційного забезпечення управління суб'єктами господарювання є система бухгалтерського обліку та звітності. Проте, не зважаючи на переваги формалізації, стандартизації й верифікації, облікова інформація має й недоліки, обумовлені недосконалістю бухгалтерської методології. А різноманітні корпоративні скандали, пов'язані з приписками у фінансовій та нефінансовій звітності, ще більше загострюють проблему якості облікової інформації та низького рівня довіри до неї.

Якість облікової інформації була об'єктом дослідження чималої кількості науковців, серед яких Д. Александер, М.Ф. Ван Бреда, В.І. Воськало, Н.М. Воськало, С.Ф. Голов, Р. Гор, З.В. Гуцайлук, Н.Ю. Єршова, А.Г. Загородній, Д. Зіммерман, М.В. Корягін, Я.Д. Крупка, С.А. Кузнецова, П.О. Куцик, С.Ф. Легенчук, К. Ноубус, Н.А. Остап'юк, Т.Ф. Плахтій, Н.Л. Правдюк, М.В. Правдюк, І.Б. Садовська, Е.С. Хендріксен, М.М. Шигун, І.Й. Яремко та багато інших. У їхніх працях досліджувалися підходи до розуміння сутності якості облікової інформації, її критерії, методи оцінювання, а також якісні характеристики фінансової звітності. Проте мало дослідженою залишається проблема забезпечення якості облікової інформації.

Дослідження проблеми забезпечення якості облікової інформації у контексті управлінського підходу потребує визначення факторів якості облікової інформації та методів реалізації її забезпечення. За результатами проведених наукових досліджень фактори якості облікової інформації запропоновано класифікувати за двома ознаками – походженням та характером впливу. За

походженням фактори якості облікової інформації доцільно поділити на об'єктивні, які походять із зовнішнього середовища суб'єкта господарювання та неконтрольовані з боку його менеджменту, та суб'єктивні – фактори внутрішнього середовища, зокрема пов'язані з організацією систем бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю, а також функціонуванням системи корпоративного управління.

За ознакою характеру впливу доцільно виокремити нормативні та позитивні фактори якості облікової інформації. Нормативні фактори встановлюють вимоги до якості облікової інформації, їхня сутність визначається здебільшого змістом імперативних та законодавчо-нормативних документів у сфері бухгалтерського обліку та звітності. Вплив позитивних факторів на якість облікової інформації пов'язаний з реаліями економічної діяльності суб'єктів господарювання та економічними процесами в суспільстві.

Методи забезпечення якості облікової інформації запропоновано об'єднати у чотири групи:

- нормативні, які встановлюють вимоги до якості облікової інформації;
- організаційні, спрямовані на забезпечення ефективного функціонування системи бухгалтерського обліку;
- обліково-методологічні, які передбачають підвищення якості облікової інформації шляхом покращення й адаптації бухгалтерської методології;
- контрольні, що забезпечують належний рівень якості облікової інформації завдяки проведенню її верифікації.

Застосування вказаних пропозицій щодо класифікації факторів якості облікової інформації та методів її забезпечення дасть змогу удосконалити практичні підходи до управління такою якістю та посилити заходи щодо відновлення довіри до системи бухгалтерського обліку і звітності як суспільного інституту.

Список використаних джерел:

1. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 38 «Нематеріальні активи». Міжнародний документ від 01.01.2012 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_050/page2.
2. П(С)БО 8 «Нематеріальні активи». Затверджено Наказом МФУ від 18.10.1999р. № 242: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99>.
3. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України від 15.12.1995 №3689-ХІІ: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3689-12>.

УДК 336:334.02

БАГАТОРІВНЕВИЙ ЗАХИСТ ЯК ОСНОВА ЕФЕКТИВНОГО РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ

Слатвінський М.А. – к.е.н, доцент

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Одним із перспективних напрямів ризик-менеджменту, який дозволяє сформувавши високий рівень захисту фінансових установ, є впровадження моделі їх багаторівневого захисту. Вона відповідає принципам ефективності використовуваних ресурсів та дозволяє підвищити прибутковість фінансових установ шляхом зосередження уваги на зонах підвищеного ризику та формування декількох кіл захисту, що спроможні забезпечувати високий рівень протистояння зовнішнім загрозам.

В цьому контексті ризик-менеджмент має розглядатись як процес планування, організації, регулювання, координації та контролю, що враховує на основі постійного моніторингу різного ступеня впливу на ризики з метою перешкодження їх виникнення або зведення до мінімуму їх негативного впливу на фінансову установу. Ефективного застосування цих дій потребує формування системи менеджменту на основі побудови багаторівневої системи захисту.

Окремим етапом, який потребує окремої уваги, є система внутрішнього контролю у фінансовій установі. Це процес, який здійснює її менеджмент або інші уповноважені особи, призначений для гарантування досягнення поставлених цілей, дотримання процедур та належного формування звітності. Внутрішній контроль є невід'ємною частиною системи ризик-менеджменту, оскільки дозволяє менеджменту фінансової установи скористатися можливостями ризикових ситуацій, та протистояти загрозам, пов'язаними з ними.

Взаємозв'язок ризик-менеджменту та внутрішнього контролю проявляється в тому, що перед прийняттям рішень необхідно враховувати ризики, на виявлення яких контроль і має бути спрямований. Однак контроль має бути гнучким, тобто адаптованим до змінних умов оточуючого середовища, для того щоб організація відреагувавши на ризики,

змогла досягнути поставлених цілей. Оскільки ризиком повністю неможливо управляти, то існуюча система контролю має надавати можливість адекватно реагувати на зміни, підвищити стійкість організації до негативних обставин та готовність до непередбачуваних ситуацій.

Необхідний результат система ризик-менеджменту та внутрішнього контролю можуть дати, будучи інтегровані в систему управління фінансовою установою. Для цього необхідне:

- використання системи ризик-менеджменту у відповідності зі стандартами та/або рішенням керівництва фінансової установи;
- встановлення критеріїв ризику та визначення системи внутрішнього контролю на основі виробленої стратегії ризик-менеджменту;
- забезпечення врахування ризиків на всіх рівнях планування та контролю фінансової установи;
- спостереження за змінами у внутрішньому та зовнішньому середовищі установи, визначення їх впливу на цілі установи і перегляд рішень у відповідності із принципами політики ризик-менеджменту;
- перевірка ефективності системи ризик-менеджменту на постійній основі;
- використання ризик-менеджменту та системи внутрішнього контролю для досягнення організацією власних стратегічних та тактичних цілей, для чого вони мають бути вбудовані в систему управління установою.

Для поєднання системи ризик-менеджменту із засобами внутрішнього контролю фінансової установи можуть бути використані моделі багаторівневого захисту від ризиків. Найбільш відомими є дві: модель трьохлінійного захисту ACCA [2] та модель COSO, яка включає п'ять взаємопов'язаних компонентів [3].

Як можна побачити в табл. 1, незважаючи на доведену їх ефективність, вони в